

STRATEGII DE DEZVOLTARE A PROGRAMELOR PENTRU TINERET ÎN MUZEUL „ASTRA”

Iuliana SILEA

Cultura este un factor fundamental al vieții sociale, fiecare individ se definește prin cultura, limba și civilizația poporului din care face parte. Muzeul „ASTRA” contribuie, prin programele dezvoltate, la procesul de conștientizare a rolului jucat de cultură în viața socială și personală a fiecărui om. Educația tinerilor în spiritul culturii face parte din preocupările majore ale Muzeului, cunoștințele culturale fiind esențiale pentru dezvoltarea personală a copiilor, a adolescenților și a adulților tineri și, din acest motiv, ea trebuie percepută ca fiind o parte importantă a dezvoltării generale a fiecărui tânăr și trebuie privită ca unul dintre aspectele esențiale ale educației acestuia.

Scopul programelor dezvoltate de Muzeul „ASTRA”, care au ca țintă publicul tânăr, este acela de a facilita accesul la cultură, de a implica tinerii în procesele culturale și de a-i face conștienți de importanța cunoașterii și înțelegerii civilizației în care trăiesc. Mai mult decât atât, identificarea cu acea cultură din care fac parte, conduce la o mai bună cunoaștere a propriei identități și, astfel, la o mai bună cunoaștere de sine, ceea ce duce la mai bună integrare socială, la o mai bună comunicare și cooperare interumană și apoi la o mai bună identitate națională.

Un program destinat tinerilor trebuie să includă elemente care să stimuleze accesul la cultură, prin valorificarea potențialului acesteia și a patrimoniului cultural. Trebuie încurajată orice formă de inițiativă, ce are ca scop conștientizarea importanței rolului pe care participarea la actul cultural îl joacă în realizarea integrării sociale și în respingerea oricărei forme de excludere și marginalizare socială. De asemenea, programele culturale destinate tinerilor trebuie să urmărească instruirea acestora în specificul cultural strămoșesc, marcă a identității personale.

Prin programele derulate, Muzeul „ASTRA” dorește să aducă în conștiința unităților școlare importanța practicării valorilor civilizației, culturii și artei populare românești, ținând și asupra importanței dezvoltării talentului și aptitudinilor tinerilor, urmărindu-se perpetuarea practicării genurilor artei populare în spiritul valorilor tradiționale. Programul de revitalizare și de recuperare, prin cultură și economie, a tradițiilor creației artistice populare, ce are ca scop relansarea prin școală a meșteșugurilor artistice tradiționale, cuprinde *Olimpiada Națională „Meșteșuguri artistice tradiționale”*, manifestare inclusă în olimpiadele naționale școlare, acțiunea făcând parte din Programul activităților extrașcolare, vizând prin excelență școlile din mediul rural.

Olimpiada Națională „Meșteșuguri artistice tradiționale” se desfășoară în Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, în perioada de vară și are ca obiective concrete sensibilizarea populației școlare în privința valorilor perene ale civilizației populare românești, dezvoltarea talentului și aptitudinilor celor care, cu pasiune, se apleacă asupra acelor valori, dezvoltarea abilităților practice de a produce artă populară autentică, educarea în spiritul cunoașterii propriei identități culturale și a promovării acestora în dialogul cultural-științific și politico-diplomatic internațional. La această Olimpiadă participă tineri capabili și dornici de a-și însuși temeinic toate tainele meșteșugurilor, perpetuate în comunitatea lor, din moș strămoși. Integrați unui efort

concertat al muzeologilor sibieni, de transmitere și receptare culturală, de educare în spiritul concepțiilor moderne privind cultura populară, privind „tradiția”, „valoare originală”, „autenticul și kitch-ul”, în arta populară contemporană, aceștia urmează, după absolvirea școlii generale și a liceului, traiectorii profesionale diferite.

Proiectul internaționalizării Olimpiadei răspunde nevoii de salvare, conservare și revitalizare a meșteșugurilor și a „tezaurului uman viu” prin copii. Această manifestare de anvergură, ce impune prezența românească pe plan internațional, se încadează politicii schimburilor culturale. Intenția este cu atât mai valoroasă, cu cât este vorba de tânăra generație, ce va impune o strategie care să ne asigure integrarea în serii culturale ample. Contactul cu o altă cultură și civilizație îi poate ajuta pe copii să-și formeze o viziune obiectivă asupra propriei identități. Numai situarea pe o poziție de relativă egalitate și cu o prezumție de similitudine cu metabolisme culturale prestigioase permite susținerea convingătoare a unicității unor fapte și producții culturale autohtone în concertul valorilor internaționale.

Un alt aspect important pentru Muzeul „ASTRA”, în ceea ce privește educarea copiilor în spiritul culturii, îl reprezintă joaca la muzeu. În acest sens a fost dezvoltat, în Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, un Muzeu al Copiilor, Etno-Tehno-Parc, primul loc amenajat și destinat special copiilor și tinerilor din județul Sibiu și din toate colțurile țării. Este un spațiu neconvențional, în care sunt stimulate deprinderile tehnice, prin fascinantele jocuri de asamblare și construcție, sunt dezvoltate atât cunoștințele despre patrimoniul tehnic, cât și despre tradițiile și obiceiurile poporului român, un loc în care jocul devine mijloc în procesul de dezvoltare intelectuală, atitudinală și aptitudinală.

La Etno Tehno Parc, copiii au parte de activități practice, precum desenul, jocuri distractive, jocuri interactive, la care se folosesc puzzle-uri, cărți de colorat ce ilustrează patrimoniul Muzeului în aer liber, precum și publicația „Abecedar și Dicționar Etimologic”, publicație care le oferă copiilor șansa de a învăța, din punct de vedere etimologic, cuvinte ce definesc un întreg univers de viață, natural, social și cultural, cuprins în capitolele: Cosmos - Natură; Popoare - Etnii - Oameni; Civilizație, Cultură - Spiritualitate, totul centrat pe ideea definirii propriei identități etno-culturale, trădate coloristic și etno-lingvistic de originea cuvintelor. Imagistic, această „carte de învățătură” esențială, prilejuiește și posibilitatea de a descoperi, treptat, plăcerea de a recunoaște monumentele patrimoniului cultural din Muzeul în aer liber, în fotografiile și imaginile incluse în *Abecedar*, toate provenind din arhiva muzeului.

Volumul dispune și de un mic dicționar pentru acele cuvinte cu care copiii sunt mai puțin familiarizați. *Abecedarul și Dicționarul Etimologic* prinde viață prin personajul ecvestru, *Păunaș*, care, simbolic, închipuie un „tânăr voinic”, călare pe calul său, într-o călătorie inițiată, cum metaforic poate fi imaginată cunoașterea în general, ca o călătorie spre tine însuși. Păunașul este, însă, și micul povestitor, sau „învățător”, care îi îndrumă pe copii în această călătorie *inițiată*, ce le vorbește copiilor și îi îndeamnă, deopotrivă, la lectură, învățare și joc. Acest manual nu numai că le oferă copiilor o bază pentru însușirea cunoștințelor cu caracter etnografic și lingvistic, dar reușește să apropie copiii, prin modelul interactiv oferit, atât de muzeografi sau cadre didactice, cât și de părinți, fiind o șansă de dezvoltare a relațiilor familiale.

Tot în cadrul programului Etno Tehno Parc se organizează ateliere de lectură pentru cei mici, „Atelierul celor mici”, unde se citesc povești și istorioare ce cuprind universul magic al morilor, al gospodăriilor țărănești și al obiceiurilor tradiționale. Scopul principal al acestor manifestări este acela de a-i familiariza pe copii cu universul creației tehnice țărănești, folosindu-se machete ale monumentelor din Muzeul în aer liber, luându-se lecții de agricultură, prin folosirea uneltelor tradiționale în miniatură, toate acestea create special pentru ca elevii, copiii de grădiniță și nu numai să poată să

înțeleagă mai bine cultura, tradițiile și meșteșugurile autohtone.

Etno-Tehno-Parc-ul din Muzeul în aer liber dispune de trei pavilioane de mari dimensiuni, o platformă de prezentare a patrimoniului tehnic preindustrial cu 12 machete funcționale, acționate de o sursă de apă sub presiune, ce reprezintă replici în miniatură ale instalațiilor de industrii populare existente în muzeu. Sunt prezentate machete ale morilor de apă, pivelor, șteampului aurifer și teascului pentru fructe, monumente care se găsesc în Muzeul în aer liber. Acest machete acționate hidraulic le oferă copiilor posibilitatea de a învăța principiile de funcționare a instalațiilor preindustriale, tradiționale, care au marcat, pe plan european, Marea Revoluție Industrială din Evul Mediu.

Un alt proiect, ce are ca obiectiv principal promovarea activității și a produselor muzeului în cadrul instituțiilor de învățământ, la toate nivelurile, în vederea formării unui public cât mai interesat de a vizita în viitor expozițiile permanente și temporare și de a cumpăra produse românești tradiționale sau publicații ale muzeului, este programul *Expoziția itinerantă „Muzeul Astra vine în școala ta”*. Scopul este mai ales formativ, prin prezentarea semnificațiilor profunde ale obiectelor de cultură și civilizație tradițională deținute de muzeu, fiind dublat de o proiecție comercială, prin asigurarea unui public activ și fidel. Publicul școlar nu trebuie să fie însă singurul avut în vedere, putându-ne îndrepta atenția, pe viitor, și spre alte segmente sociale (întreprinderi care vor să-și motiveze angajații, de exemplu).

“ASTRA” MUSEUM AND STRATEGIES FOR DEVELOPING PROGRAMS FOR YOUTH

Several programs developed by „ASTRA” Museum have as target a special audience: the youth. The aim of these programs is to facilitate the access to culture, to involve the youth into cultural activities and to raise awareness on the importance of knowing and learning about their culture and civilization and finally to be aware of their identity. The instructive-educative programs are developed both in schools as well as in „ASTRA” National Complex Museum. The most important and well-known programs specially organized for children and youth are: The National Olympiad „Traditional Crafts” and the summer program developed in the Ethno-Techno-Park.